

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Ερωτ. Στφ II, 23 / 1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

2-20/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Χαϊρώνεια
(παλαιότερον ὄνομα: Κάπραινα, Ἐπαρχίας Λεβαδείας
Νομοῦ... Βοιωτίας.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Στυλιανός
Παιναγής..... ἐπάγγελμα διδάσκειλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Χαϊρώνεια - Λεβαδείας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 5 ἔτη...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Παιναγιώτης Ψύχας

.....
ἡλικία... 70... γραμματικαὶ γνώσεις... Διτάξ. Δημοτικῆς
.....
τόπος καταγωγῆς Χαϊρώνεια

.....
ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
.....
ἐκ Χαϊρωνείας Διτάξ. Δημοτικῆς
Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; .. ὑπῆρχον... χωρισταί
.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; .. ὑπῆρχον... χωρισταί.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Εἰς φυσικὰ πρόσωπα.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων τοῦ, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; .. οὐχι.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως, εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Εἰς ἀμφοτέρας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον... γεωργ. κ. κ.*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δολόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ...

Μὲ δολόκληρον τὴν οἰκογένειαν.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *σημισακάτοροι* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ... *εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἐποχικῶς προέρχοντο ἐκ τοῦ χωρίου ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἡμερομίσθιον εἰς εἶδος

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρεταί) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο ἀπὸ ὀρεινῶν περὶ τοὺς*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγγιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ... *Πανθ' ἐνὰ ἔργαζοντο ἐν τῷ χωρίῳ*

β) Ἐπήγγιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ...

Οχι

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;....

1) με... ζωϊκὴν... κόπρον.....
2) με... καῦσιν... τῆς... καλαμιᾶς... μετὰ
... τὸν... θερισμόν.....

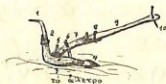
2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;... κατὰ... τὸ... 1925.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;... τὸ... σιδηροῦν... ἄροτρον
κατὰ... τὸ... 1900... αἱ μηχαναὶ... κατὰ... τὸ... 1935.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποίητο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ πραγμά-
θεια αὐτοῦ;... ἐκ... προῦ... ἄροτρον... τὸ... πρῶτον...
... χρησιμοποιοῦμεν... εἰς... ὅλας... τὰς...
... περιοχάς... πρῶτον... ἐκ... βόλου.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

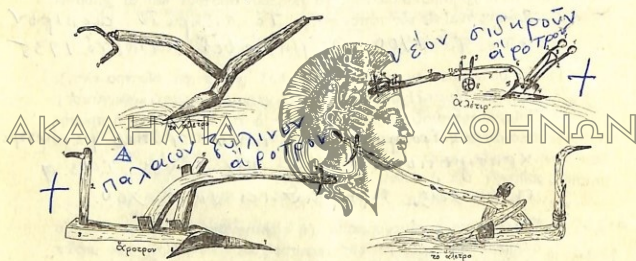
1. ὀφθαλμὸς 4... ὑνί... 7. σταβίρι 10... φουχός
2. ὀφθαλμὸς 5... — 8. σταβίρι
3. κονντοῦρι 6... — 9. σταβίρι.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;)... 1917.....
3) Μηχανὴ θερισμοῦ... ἀπὸ... 1920.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... 1920 .....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .... 1905 .....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποίος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
- Ἐκαστος γ. ευρ. γ. α. κ. ο. ζ. ο. ν. ...

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ... ο. β. ρ. αἰ ...	6. ... ζ. τ. α. β. αἰ ρ. αἰ ...	11. ....
2. ... α. γ. ...	7. ... ζ. ν. γ. ο. ς ...	12. ....
3. ... κ. ο. ν. τ. ο. ρ. αἰ ...	8. ... ψ. τ. ε. ρ. ο. ...	13. ....
4. ... σ. τ. αἰ ρ. αἰ γ. ρ. αἰ ...	9. ... δ. ν. αἰ ...	14. ....
5. ... α. γ. ...	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

5) Η.Τ.ο... μίας... μορφῆς.....
.....
.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... 1.....

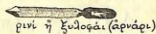
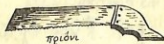
6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ;

6) Η.Τ.ο... κατασκευασμένη... ἐκ... ξύλου.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

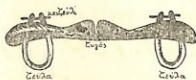
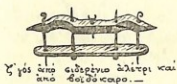
Π.ρ.ι.ό.ν.ι., σ.κε.π.ά.ρ.ν.ι., ἀ.ρί.δ.ι., ξ.υ.λ.ο.φ.αῖ.ι°

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Βόες, ἵππος, ἡμίονος...*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Δύο... ζῶα...*

9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... *Ναί. Ἀναγκαῖος μόνον διὰ βόες.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

..... *ζεύλα* .....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Λέγεται... ξύλο... σιδηρο... σχοινί... ἐξ...*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Δὲν γίνεται...*

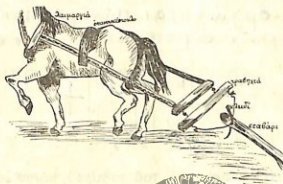
Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Δὲν γίνεται... ὄργωμα... μὲ ἓν ζῶον...

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Δεν... γίνεται ὀργωται με εἶναι ζῶον

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Οἱ ἀνδρες εἰς τοὺς τόπους*

*πολλὰς φορὰς καὶ οἱ γ. ν. καὶ κ. ε. ε. ε. δὲν
 ὑπάρχει ἀνδρας. Παλαιότερον καὶ ὑπηρέτες.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Δεν... γίνεται σύμφωνα
 μετὰ τὸν... εἰς... λ. ν. ε. ν. ὀροτρον.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

μετὰ τὸν... εἰς... λ. ν. ε. ν. ὀροτρον.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Μετὰ σχοινί... τὰ ἄκρα... τὰ ἄκρα ἔχουν
 δεθῇ... εἰς... κέρατα.*

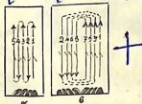
- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερον ἐγίνετο μὲ ζώνλινον...
ἀροτρον καὶ εὐθείαν γραμμὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σήμερον ὀργώνεται περιφερειακῶς.....
μὲ σιδυροῦν ἀροτρον ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β)

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ ὄργου, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); .....

..... μὲ σποριές ἐγίνετο καὶ
γίνεται ἀκόμη σήμερον.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακιάν; .....

..... μὲ αὐλοκίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἀροτρον; .....

..... εἰς ἀλίχα (π.χ. γιές).....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. ....

..... βαθιά.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Εἰς...ὄχα...Τα...ὀρχώματα...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα, αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Παλαιότεροι...ὀρχώματα (ὀρχωρα...Τὸ...καλοκαίρι...καὶ...διθέλισμα...τὸν ὀκτώθριον...σ.τ.μ...σπορά)...ἐν...ἐν...γίνεται 1.ὀρχωρα...μ.ε...Τρακτέρ...τὴν...φθινοπορινὴν...περίοδον...καὶ...ὀνομάζεται ὀρχωρα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δὴ...καλλιεργεῖται κηπευτικά

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Δὴ...ἀφὲν...ἐν...ἀχραντάπασιν

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; 2...ὀρχώματα...ἢ...ἐν...ἐν...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; Χρησιμὸς...Ποιῖ...Τα...ἢ...Ποιῖ...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

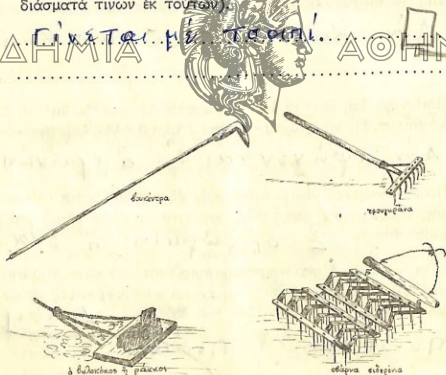
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλει-
 ψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ.Ε... Τ.κ.ν...*
ἄ.ζ.ἀ.κ.ν. (σιδ. ρ. ἀ. β. δ. ο. δ. ἢ ὅποια
ἔ. χ. ε. τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν... ἀ. κ. ρ. ο. ν
... τοῦ β. κ. ἐ. ν. τ. ρ. ο. υ.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἱσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα);

Γ. ἱ. ν. ε. τ. αἰ. σ. β. ἄ. ρ. ν. ι. σ. μ. αἰ.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Γ. ἱ. ν. ε. τ. αἰ. μ. ἑ. τ. σ. α. π. ἱ.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Χρυσιφόρος οὐ ν. ται... ὁ... καιρὸς... καιρὸς
... τ. σ. οὐ ν. ται... Ἐπίσης... χρυσιφόρος οὐ ν. ται... καιρὸς
... τ. σ. οὐ ν. ται... ὅπως... ἀκριβῶς... εἶναι
εἰς τὸ κατωτέρω σχεδιογράφημα,

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

1 μέλος τῆς οἰκογενείας...
συνυμφόμενος... τοῦ χαλὰ τῆς...

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Παλαιότερον... τὰ... ξηρικά... χωράφια
ἐγένετο ὅπως... τῶν... ὀσπρίων... σήμερον
δὲν... καλλιεργοῦνται... ὀσπρία...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Διὰ... ρόβη... καὶ
σανόν... καλλιεργοῦνται... τὰ... ξηρικά.

Διὰ... τριφύλλι... τὰ... πατιστικά... χωράφια

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. φ. ν. ζ. εὐοῦνται... εἰς... αὐλάκια.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

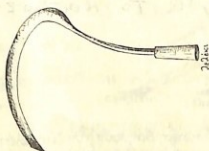
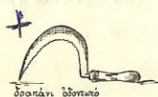
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

ὁ δαν. τ. α. τ. ὄν

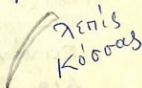
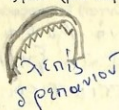
..... με δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. Ὁ χ. λ. ....
..... μ. ν. ν. τ. ὁ δρεπάνι ὁ δαν. τ. α. τ. ὄν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με. κ. ο. σ. α. ε. β.

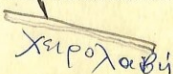
- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανίου ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

..... τ. ο. δ. ... δρεπανίου ... ὀδοντωτή ... τ. κ. β.

..... κόσσας ... ὀμαλή ...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

..... ὁ. α. τ. ο. ... χ. λ. ν. ν. ... ἑ. λ. ε. ... χ. ο. τ. ο. ... χ. ο. ν. χ. ι.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *ἐξ ἰκρίων... σιδηροῦς... ἐκ...
...λεβανείας...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *παιλαῖοι... μὲν... ἐξ...
ὀσπρίων... ἐν... ὄχι... ἐξ... σιτηρῶν,*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *μὲν... ὡς... α, 40...*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἐν... ἀκροχύφ...*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ... ἴδιοι... θερισταί...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *πολλὰ... μίαν... ἐν...
... κεφαλῶν... τῶν... σταχύων...
... παραθετοῦνται... στεινρῶς...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λούνται ἀγκαλιές. .... λ. ι. μ. α. ρ. ι. α. .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; .....

Ἄνδρες... καὶ... γυναικες...
ἤρχαντο καὶ ἀπὸ ἄλλων... τόπων
ὡς ἐπαγγελματίαι. .....

- 2) Πῶς ἡμείνοντο αὐτοὶ μετὰ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐξοκότης). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ἐνομοματολογίαν) .....

μ. ε. ... μεροκάματο ... ἡ ἀμοιβή
ἦτο εἰς χρῆμα ... εἰς εἶδος ... μετὰ
παροχῆς φαγητοῦ ... ἀνευ φαγητοῦ
(τὸ ἡμερομίσθιον ... σ. ι. τ. α. ρ. ι. α. ... ἡμερομίσθιον)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Ὁχι .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . . .

Ναι... ὅλες τὶς... ἡμέρες γίνεται
Σκεῖν κρια, πλὴν τῆς... Τρίτης,
καὶ Κυριακῆς.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ναί... ἔτραχον... Πούσαν... διαφορά
...τραχούδι... Π.Χ... κίτρο... λεμονιά...
...αδ... πάν... ναί... ιδού... ταί... ματία... μου... κ.λ.π.

- 6) Πού την τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι; (Εἷς τινες τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάρον τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

[illegible]

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

.....
 Αμέσως μετὰ τὸν θάνατον
 Θεοφάνους.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

...Τοὺς...στάχους...ἔδενον...καὶ...
 ...μετέφεραν...οἱ...ἰδιοὶ...οἱ...
 ...θερίαι...ταῖς...δεματίαι...
 ...ἔδένοντο...μὲ...βροῦλαι...ἢ...
 ...θερίαι...σεϊκάλη...
 ? Ἐργαλεῖον...δέν...ἐχρησιμα...
 ...ποιεῖτο...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

...Αφήνοντο εἰς τὴν...ιδίαν...
 ...θέσιν...καὶ...μετεφέροντο...
 ...καὶ...ἐκ...ἐκ...
 ...ἀχωρῶν...

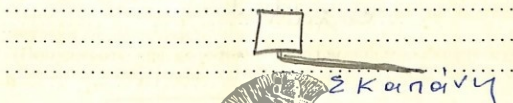
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... Κατὰ τὸ
 1960... ἢ σπορὰ γίνεται κατὰ
 τὸ πρῶτον τοῦ ἡμερᾶν τοῦ
 ...μηνός... Αὐγούστου...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... Μ.Ε. Σ.Κ.Α. Π.Α. Ν.Ν.

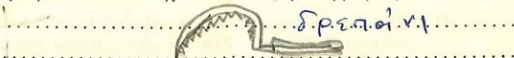

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Ν.Α.Ι... Μ.Ε...
 Σ.Α.Ν.Α.Ν... Τ.Τ.Ρ.Υ... Χ.Α.Ν... Β.Κ.Α.Ν... Δ.Σ.Α.Κ.Α.Σ
 ΚΑΙ... Θ.Ι.Κ.Ε.Σ... Σ.Π.Ε.Ρ.Α.Ν.Τ.Α.Ι... Τ.Ο.Ν... Ο.Κ.Ζ.Ε.Θ.Ι.Ο.Ν
 Δ.Ε.Ρ.Ι.Φ.Ε.Ν.Τ.Α.Ι... Τ.Ο.Ν... Μ.Α.Ι.Ο.Ν... Σ.Π.Ρ.Α.Ι.Ν.Ε.Ν.Τ.Α.Ι
 Σ.Π.Ι... Τ.Ο.Π.Α.Ν... Δ.Ε.Μ.Α.Τ.Ι.Α.Φ.Ε.Ν.Τ.Α.Ι... ΚΑΙ...
 Τ.Ο.Π.Ο.Δ.Ε.Τ.Ο.Σ.Ν.Α.Ι... Ε.Ι.Σ... Τ.Ι.Ν... Α.Π.Ο.Θ.Η.Κ.Η.Ν.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ά.)... Τ.Ο.Ν... Μ.Α.Ι.Ο.Ν... Μ.Ε... Δ.Ρ.Ε.Π.Α.Ι.Ν.Ι...

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Δέν... ἐχρησιμοποίη-
 ... οὐντο... ἐρχαλιῶν... τὸ δάκτυλ...
 ... ἐγίνετο... μὲ... τὸ χέρι...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

... μεταφέρουντο εἰς τὸ
 ... ἀλώνι...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνιάσσι, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ....

... θεμωνιάσσι... ἡ τοποθέτησις...
 ... γίνεται... εἰς... τριγωνόν...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ναι... ὅπου...
 ... ἀλώνι... ὅπου χωρισμός... ἐγίνετο...

... σ.τὸ ἀλώνι...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...
 ... εἰς... τοῦ χωρίου...
 ... ὁλοκαυτί... σ.τὸ κεντρικόν...
 ... εἰς... θέσιν... ΚΑΤΑΧΛΙΣΜΟΣ

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. Ε. Λ. 3.

2. 3... Οἰκογενείας... μέ... Τ.ύν... Σ.ε.φ.άν
? ε.ν.τ.ό.δ... τ.δ... π.μ.ε.ρ.ω.ν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Α.ρ.χ.ε.τ.α.ι... ἀρ.χ.α.β... 1.ο.υ.λ.ί.ο.υ... λ.ψ.χ.ε. 75' 1.ο.χ.ί.ο.υ.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χ.ω.τ.ο.ι.χ.ωνον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γυρῶ τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθὺς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)..... Δ.ε.ν... γ.ι.ν.ε.τ.α.ι... ο.ε.δ.ε.φ.ί.ο.ι

... Κα.τ.α.ε.δ.κ.ε.ν.η... ..

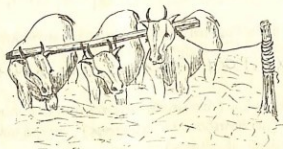
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

... 0 Χ 1 .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰουδήποτε ἄλλον.

Τὰ δειμά τιαι... Το ποθ εζοῖν το
 ὀρχια... γύρω... σιλό... στήλο...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

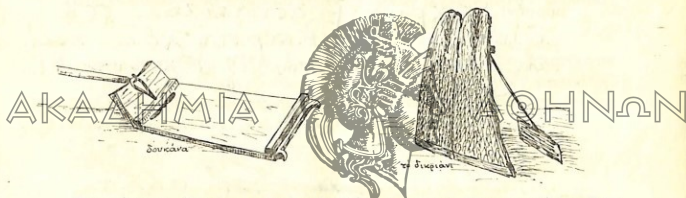
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀγυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στύλος ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήληρος,
 στρούλουρας, δαυκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρε», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Το ποθ εζοῖν το... γύρω... στήλο
 ... καὶ... στήληρος... ὀρχια...
 ... στήληρος... ὀρχια...
 ... στήληρος... ὀρχια...
 ... στήληρος... ὀρχια...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Δένεται
 ...το...σχοινί...ἐξ...θιχέως...αὐτοῦ...
 περιβάλλουν...τὸν...λαίμνον...τῶν
 φύων...ἄλλο...σχοινί...συνδέει...τῇ
 φύᾳ...μὲ...τὸν...στυλόν...

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζφών, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζφών ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

.....²¹ ΟΧΙ...δεν...ὑπάρχει
 ...τοιοῦτον...ἢ...ἄλλο...ἄλλο...
 ...στυλόν...μηχανήμα...
 .....

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ἀρχίζει μετὰ τὴν 10^{ην}
 ὥραν πρωινῆς διεκόπητο
 μετὰ τὴν 7^{ην} χειμῶν.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τοποὺς χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρυσόφροσι εἶς τὸ
 δικούλι καρποχόλι καὶ
 εἰς τὸν καρπὸν ξύλινον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ;.....

Ναί.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

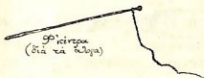
Ναί. τὸ καρινόσι ν' βίτσα.
 μ.ή.κουδ. 1. μ.ζ.ρ.ο. 2.

Βίτσα

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... λέχεται... λέ.ω.μα.

1 ἀπλωμα... τὴν... ἡμέραν...

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... λέγεται...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἴδικα τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἀλωνιστὰ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναστοὶ καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

Πολλοὶ μὲ τὰ ἴδικά του.

Ἄλλοι μὲ βοήλια.

Σήμερα δὲν ὑπάρχουν.

Διὰ τὴν δὲν γίνεται ἡ ἀλωνισμός.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ΟΧΙ.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

ΟΧΙ δὲν ἐνηρχεν.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *ο.χ.λ... δ.εν... ε.χ.λ.ν.ε.λ.ο*
..... *ω.ν.τ.ε.χ.λ.ν.ε.τ.α.ι*.....

κοπανοὶ στρογγυλοὶ

ξύλο κατασκευαστὸν διὰ τὸ κατάνεμα
μικροῦ σωροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ἀειράται

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ... *ο.χ.λ... δ.εν... ε.χ.λ.ν.ε.λ.ο*.....
..... *τ.ο.ι.αὺ.μ.ε.ρ.χ.α.σ.ι.α*.....
..... *(Κοπάνισμα)*.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

.....
 ..... 'ΟΧΙ... ΔΕΝ... ΕΧΙΝΕΤΟ... ΚΟΝΑΝΙΣΜΑ

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

δοῦντο τραγῶν δ. α.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ἀλυσιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγρά-

ψατε τον τρόπο λειτουργίας αυτής) Κατ'α...τα... 7.905
...Τ.Κ.Ν...Σ.Φ.Σ.Ν.Ν...Π.Ρ.Ο.Ν.Π.Α.Ν...Α.Ε.Ι.Τ.Ε.Φ.Χ.Ο.Σ.Ο.Σ.
Με ατμομηχανή και έδαζε κύ, λειτουργία
β. Δίχτυα
Την ηπατόφα

1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυες, ετοιμασμένοι διὰ τὸ λίνισμα; (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με ποῖον ἔργαλειον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο; (εἰς Κρήτην: θρινιάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... 0.1... 0.2... λ. ω. ν. ι. σ. κ. ε. ν. 0.1

...σ.τ.ὰ χυεῖς... ἔλ.έ.χον.το... λει.ῶ.μα...
...ῶ.ς... ἔρ.χαι.λ.ε.ῖ.ν... ἔ.χρ.μ.ο.φ.ο.π.ο.ι.ε.ῖ.το... το...
...δ.ι.κ.α.ῶ.λ.ι...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίκνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο. *ε. σ. χιφρια*

*Τι φάρμεκος... σωρός... εἶχεν... σ. χ. ἡ. ρ. α. .
ἐπὶ μ. κ. ε. . . Εἰς... τὸν... καρπὸν... ἐ. καρ-
φ. ὡ. ν. ε. λ. ο. . . τ. ὁ... καρποχολοῖ (φ. τ. ν. φ. ρ. ι).
Ἐλέγετο... ἡ... φράσις (καλοφάχων τὸ ἡ
ποχὺ μ. ρ. ι. κ. ε. τ. ι).*

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *Ἐχ. ι. κ. ε. λ. ο. . . ρ. ε. . .*

*Ἐ. λ. ι. ν. ο. ν. φ. τ. ν. φ. ρ. ι. . . ὄνομα φάρμεκον φτυάρι.
ἡ... ρ. ε. . . τ. ὁ... καρποχολοῖ... . . . . .*

Καρποχολοῖ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἐχ. ι. κ. ε. λ. ο. φτυάρι.

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἀνδρας... ἡ... χ. ὡ. ν. ε. ι. κ. ο. ι.

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Λέχονται... δι. σ. ε. ρ. ι. α. . . Ἀποχωρίζεται
ρ. ε. . . τ. ὡ. ν. . . σ. κ. ο. ι. π. α. . . Ἀν. ἐχ. ι. ν. ε. λ. ο. . .
... δ. ε. ὡ. τ. ε. ρ. ο. ν. . . . . α. λ. ὡ. ν. ι. σ. ρ. ο. ι. . . . .*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόγνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο ... Δ.εν..... Ε.χ.ν.ε.ζ.ο... δ.ε.ζ.φ.ον
 ..... Ο.λ.ν.ι.σ.μ.α.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

? Ε.χ.ν.ο.ν.το... μ.έ... τ.ή.ν... σ.κ.ο.ύ.π.α.

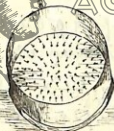
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἀλλῶν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

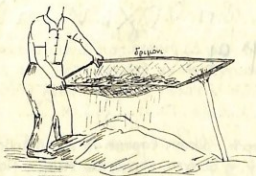
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκιον· παλιὸν δερμότινον

κόδρος ἢ ἀριλόγι

δριμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ὀχι...δὲν...ἐγίνετο.
 Δὲν...ἐπέρχουν...σήμερον...
 ἐν...χρῆσι...ταυτῶν...
 ἐρχομένη...
 .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

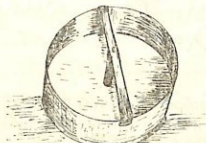
Ναι...σ.χ.η.ρ.α.τ.ι...
 ...καὶ...ἐν...σωρῶν...
 ...χαράσσεται...ἐπ' αὐτοῦ...
 ...σταυρῶς...Δὲν...ἐμπηγνύεται...
 ...ἐρχομένη...Δὲν...ἐπακολουθεῖ...
 ...προσκύνησις...
 .....

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

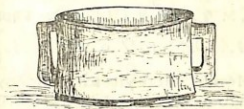
Δὲν...ἐπέρχουν...ἄλλα...
 ...εἶδη...
 .....

γ'.1) Ποῖα ὀφείλα πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
 γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)...η'..δεκατι
ἤρχετο..ὁ..δεκατισ.της..εἰς...τό...ἀλώνι
ἔ.χρησ.φ.ο.π.ο.ι.ε.ι.ζ.ο..ζω'..μ.ι.σ.ο.κο.ί.λ.ι
ἡς...εἰ.γα.ι...κα.τω.εἰ.ρ.ω..(μ.ε.ρ.ον...ἢ ὀκτ)

μισκοίλι

κούτελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλώνι ;

α) τὸ παπαδιατικό,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλεωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

α). τὸ παπαδιατικό (μ.ι.σ.ο.κο.ί.λ.ι.φ.δυ.λα.δ.ῆ)
22 ὀκάδες)

β). τὸ ἀλώνι.ῶ.τι.κο...ὁμοίως...

ἀ.κ.ῆ.ρ.ον ἔ.ζ.ο ὁμοίον πρὸς τὸ

ἀνωτέρω μισκοίλι εἰκονιζόμενον.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ἔ.ν.ζ.ο.δ...σ.α.κ.κ.ων...μ.ε.ζ.ε-

φ.ε.ρ.ο.ζ.ο...εἰς...εἰ.δ.ικ.ή.ν...ἀ.π.ο.θ.ή.κ.ων

...π.λ.η.σί.ον...τ.ῆ.ς...ο.ἰ.κ.ί.α.ς...τ.ῶ.ν...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Εἰς ἀχυρῶνα*
ἐν τῷς... τοῦ... χωρίου.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

ὁχι... ἡ διαλογή τοῦ σπόρου
ἐγίνετο ἀπὸ ὅλον τὸν
οἶτον.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὁχι.
 Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη. Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ σπυλίσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *ὁχι.*
ἐγίνετο τὸ αὐτὸ πλεκτή.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τῆς ἀποκριῆς διὰ τὴν
Κυριακὴν τῆς τρυφῆς.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

τῆς ἑσπέρas τῆς τρυφῆς
ὥραν 7-10 π.μ. εἰς κῶδε
συνοικίαν τοῦ χωρίου.

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.....Φανός.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

.....Παιδιά.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; ...Τὰ σελ. λένουν

οἱ νέοι... τὰ ξύλα... τὰ προσφέρουν

οἱ, καὶ τοῖκοι... τῆς καὶ δε συνοικίας;

ἐπὶ οὓς κλέπτουν ἀπὸ τὰς γύρω οἰκίας.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Συγκεντρῶνται... καὶ τὸ

σφραῖς... ἀπὸ τὸ ἀπὸ χειρὶ

τῆς ἰδίας πόλεως...
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

.....Μόνον... τραχυνδία...

.....γνωστὰ... αἰτιατικά.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

πηδῶν... καὶ χορεύουν... ἄλλοι

... καὶ τραχυνδῶν... οἱ νέοι...

... νέαι... γέραντες... ἄρρενες...

... καὶ θύλακες.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

Παλαιὸν Τροχὸν... ἄκ. καὶ οὐ Τσούνκ...
 ἄκ. Τροκίερ...

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ....

Ἰούδα...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ὡς... καὶ... ἀνω... ρω... περιγράψατε...

... ἀνω... χορεύουν... ἀνω... ἀνω...

... ἡ... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

... ἀνω... ἀνω... ἀνω...

1

Συλλογή

Λοιογραφικῶν ὁλικῶν
τῆς Κοινότητος Χαιρωνείας.
Ἐπαρχίας Πελοποννήσου
Νομοῦ Βοιωτίας.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος
Χαιρωνείας ἀσχολοῦνται
περισσότερον μετ' ἐνταύθα βαμβακο-
καλλιέργειαν καὶ ὀλιγώτερον
μετ' ἐνταύθα καλλιέργειαν τῶν
σιτηνῶν.

Κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον
γίνεται ἡ σχετικὴ προετοιμασία
διὰ τὴν σπορὰν τῶν σιτηρῶν.

Παισιώτερον τὸ ὄργωμα καὶ
ἡ σπορὰ ἐγίνοντο διὰ ξυλίνου
ἀρότρου καὶ κατ' εὐθείαν
γραμμὴν. Τὸ ἀρότρον τοῦτο

21 Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2

ὠνομαίετο ζυλάλειτρο.
Σήμερον ἡ αἵρεσις γίνεται
μέ τρακτέρ, σπανίως δέ
καὶ μέ σιδηρὸν αἵροτρον
Περιφερειακῶς.

Τὸ σιδηρὸν αἵροτρον χρησιμο-
ποιεῖται εἰς ἐλπίχιστοι αἵχρο-
τεμοίχιοι, ὅπου ἡ μέτοδοις
ἀδύνατος λόγῳ ἀνωμολίας
τοῦ ἐδάφους (πλάγιος).

Παλαιότερον μέ τὸ ζυλινον
αἵροτρον ἐχίνοντο δύο
ὄρχωματα. Ἦτοι ἓν (1)
ὄρχωμα κατὰ τὴν θερινὴν
περίοδον καὶ δεύτερον κατὰ
τὸν ὀκτώβριον ἢ νοέμβριον
ὁπότε ἐχίνετο ἡ σπορά.

Τὸ δεύτερον τοῦτο ὄρχωμα
ὠνομαίετο διβόλισμα.

31 Τί κρίνεται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

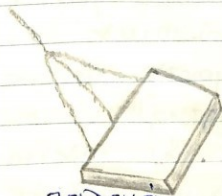
ΑΘΗΝΩΝ

3

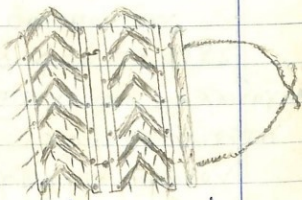
Σήμερα γίνεται ἓν (17) ὄρχωμα
 μέ τρακτέρ καὶ ὀνομαίγεται
 σπορά.

μετὰ τὴν σπορὴν ἀκολουθεῖ
 ἡ ἰσοπέδωσις (σθαίρνισμα)
 τοῦ ἀγροῦ. Παλαιότερον τὸ σθαίρνισμα
 ἐγίνετο μέ ξυλίνην σθαίρναν,
 σήμερον δὲ μέ σιδερένιαν.

καὶ τὰ παιδιὰ καὶ αἱ γυναῖκες
 ὀνομαίγεται σθαίρνοι.

παιδιὰ
 ξυλίνη
 σθαίρνοι

νέοι σιδερένιοι
 σθαίρνοι

ὁ θερισμὸς καὶ ὁ ἀλωνισμὸς
 γίνονται σήμερον συγχρόνως

21 Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Διὰ μηχανῶν νέου τύπου (κορπίνες),
ἡ δὲ ἀποθήκευσις τῶν προϊόντων
εἰς εἰδικὰς ἀποθήκας τῶν γεωργῶν
εὑρισκομένας ἐντὸς τοῦ χωρίου
καὶ πλησίον τῆς κατοικίας των.

Λίπανσις ἀγρῶν

παλαιότερον οἱ ἀγροὶ ἐλιπαί-
νοντο πρὸ τοῦ ὀργάνου ἢ τῆς
ἀκαδημίας γαλκῆς κόπρας αἰχρῶν
προβάτων.

Σήμερον ἡ λίπανσις γίνεται
διὰ χημικῶν λιπασμάτων,
ἀρχῇ γενομένης ἀπὸ τοῦ 1925

Ἄροτρα - μηχαναὶ - κολλήματα.
μέχρι τὸ 1900 ἐχρησιμοποιεῖτο
τὸ ξύλινον ἄροτρον τὸ ὁποῖον
κατεσκεύαζον οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί.
μετὰ τὸ 1900 τὸ ξύλινον
ἄροτρον ἀντικατεστάθη διὰ
τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου.

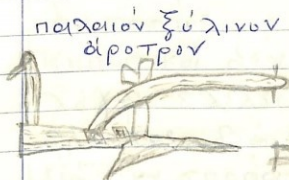
31 Τί κείνται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

5

νέον σιδηρεὺν
ἀρότρον

Γεωργικαὶ μηχαναὶ ἐχρησιμο-
ποιήθησαν ἀπὸ τοῦ 1935.

Ἀπὸ τῆς προμήθειας τοῦ αἰγυρίου
ἀρότρου ἐγένετο ἐκ Βόλου.

Ἡ χρῆσις τοῦ πρώτου Τρακτέρ
ἐγένετο τὸ 1917. Ἦτο τύπου
ΦΟΡΤΣΟΝ θενζινοκίνητον.

Κατὰ τὸ 1920 ἐγένετο χρῆσις
μηχανῆς θερισμοῦ καὶ δεσίματος
Μηχανὴ ἀλωνιστοῦ

ἐχρησιμοποιήθη τὸ 1905 (μπατόγα).
οἱ καὶ τοῖκοι δὲν ἀφήνουν ἀχροὺς
εἰς ἀχρανάπαυσιν καθότι
ἡ ἀχροτική περιφέρεια

31 Τί κείνεται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

6

Τοῦ χωριοῦ εἶναι μικροῦς
ἐκταίσεως.

Κηπευτικοὶ δὲν καλλιεργοῦνται
λόγω ἐλλείψεως ἐπαρκoῦς
ἕδατος διὰ τὸ πoτiοτα.

Διὰ τὴν σπορὰν σίτου καὶ κριθῶς
γίνεται ὀρχώματα (δυσχεδὴ
καὶ εὐθείαν σπορά).

Διὰ τὴν αἰραθίσσον γίνονται
δύο ὀρχώματα (ὀρχώματα
καὶ ἡ σπορά).

Παλαιότερον ἐκαλλιεργοῦτο
καὶ ὄσπρια. Σήμερον δὲν
καλλιεργοῦνται τοιαῦτα.

Ἡ καλλιέργεια ὀσπρίων
ἔπαυσε κατὰ τὸ 1945.

Ἡ καλλιέργεια τῶν ὀσπρίων
ἐγίνετο ὅπως καὶ τῶν
σιτηρῶν εἰς ἀνύδρους
ἀγροὺς. Καλλιέργεια

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γεωργικών δὲν ἐχίνετο
πρὸ τοῦ 1920.

Ἡ καθ' ἑρμῆα αὐτὴ
ἦρχισεν μεταπολεμικῶς.

Τοι χεῖρμιλα φυζεύονται
εἰς αἰχλῶκισι.

Η Καλλιέργεια του βαμβάκος
έχινε το παλαιότερον μέ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΥΜΒΕΡΕΝ - 2 ΜΕ ΤΟΚΕΤΟΝ

Γίνεται ἐν (1) ὄργανα κατὰ
τὸν Νοέμβριον ἢ Δεκέμβριον

Κατὰ τὸν Φεβρουάριον
ἢ Μάρτιον γίνεται ἄλλο ξῆμα.

Ακολουθεί το σβάρνισμα
μέ ξυχίνων σβάρνισμα.

Η σπορά του θάμβακος γίνεται κατὸν τὸν Ἀπρίλιον τὸν Μαΐον γίνεται τὸ σκάλισμα. Τὸ πότισμα ἀρχίζει ἀπὸ 15 Ἰουνίου

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

8

καὶ διαρκεῖ μέχρι τέλους
ἀγχοῦστος.

Ἡ συγκομιδὴ ἀρχίζει ἀρχὰς
Σεπτεμβρίου καὶ τελειώνει
τὸν Ὀκτώβριον.

Θερισμός - ἄλωνισμός δημοτικῶν
Σήμερα ὁ θερισμός καὶ
ἄλωνισμός τῶν δημοτικῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ

ἐντὸς τοῦ ἀγχοῦ δι' εἰδικῶν

θεριστοῦ ἀλωνιστικῶν μηχαν-
ῶν (κομπίνες).

Μόνον εἰς ἑλάχιστους

ἀνωμαλοὺς (πλαιῖνους)

ἀγχοὺς ὅπου ἢ μεταίθεος

τοιούτων μηχανῶν καθίσταται

ἀδύνατος, ὁ θερισμός γίνεται

μὲ τὸ δρεπάνι, τοῦ ὁποῖου

ἡ λεπίς εἶναι

ὀδοντωτή.

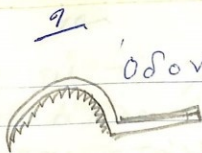
3) Τί κείνται εις τὰς πυρὰς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Τὰ στάχυ

ὀδοντωτὸν
δρεπάνον

Τὰ στάχυα γίνονται
χερῖες, καὶ πολλὰς χερῖες
ἀποξελοῦν ἓνα χερόβοτα (λιμάρη)
Αἱ κεφαλαὶ τῶν στάχυων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀποσπαιρῶνται
Τὰ χερόβota (λιμάρη)

δένονται εἰς δαμάτια καὶ
μεταφέρονται εἰς εἰδικούς
χώρους (ἀλώνια) ὅπου
σχηματίζονται αἱ θυμνῖες
καὶ ἀλωνίζονται διὰ τῆς
ἀλωνιστικῆς μηχανῆς (μπατόφα).

Τὰ δημητριακὰ ἐξερρίζουντο
μὲ τὸ δρεπάνι εἰς ὕψος ἀπὸ
τοῦ ἐδάφους περίπου 0,40.
Οἱ στάχυες ποὺ ἔμειναν

31 Τί γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

νοτ οτ ν ο ο ο

νοτ οτ ν ο ο ο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10

ἢ μένουσιν εἰς τὸ χωρᾶν
δὲν ἔχουσιν ἄλλο ὄνομα,
ὀνομάζονται σταῖχνα.

Ἄλλα πρόσωπα δὲν
ἀκοχουδοῦν τοὺς θεριστοὺς.
οἱ ἴδιοι θεριστοὶ κάνουν
τῖς χερεῖς, χερσόβολοι καὶ
θεμάτιοι.

Ἀκαθάρτος δὲ ἐκρίβαστος ἔχινετο
παλαιότερον μανὸν εἰς τὰ
ὄσπρια. Εἰς τὰ σιτιρὰ
δὲν ἔχινετο τοιοῦτος θερισμός
οὔτε παλαιότερον, οὔτε
σήμερον.

Τὰ χόρτα (Τριφύλλι) κ.λ.π.
θερίζονται μὲ κόσσες (ὀνομάζονται
κοσσές) ἢ λεπὶς τῆς κόσσας
εἶναι ὁμαλή.

ὁμαλή
λεπὶς
κόσσας

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὸν θερισμόν ἐλάμβανον
μέρος ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

Πολλοῦτότερον ἤρχοντο καὶ
ἀπὸ ἄλλου τόπου (ἄνδρες
καὶ γυναῖκες) διὰ νὰ
ἐργασθῶν εἰς τὴν μερομίσθιον.
Ἡ ἀμοιβὴ τούτων ἦτο εἰς
ἐξουσίαν τοῦ ὁκράτου.

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ὅσον οἱ ἄνδρες ὅσον καὶ
οἱ γυναῖκες ὅν ἐφερον

τίποτα εἰς τὰς χεῖρας
αὐτῶν πρὸς προφύλαξιν, οὔτε
καὶ εἰς τὴν μέσσην των.

Καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας
ἦτο δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς
πλὴν τῆς Τρίτης καὶ τῆς
Κυριακῆς

κατὰ τὸν θερισμόν
ἐτραγουδοῦσαν διαφορὰ

3) Τι γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δημοτικά Τραγούδια.

Π.Χ.9) Τὴν Κισρολεμονιά
καὶ τὴν νεραντυοῦλαι,

α) Ἄς πᾶν γὰ ἰδοῦν τὰ
μάτια μου κ.λ.π.

κατὰ τὴν δευτεύτην
ἡμέραν τοῦ θέρους
ἀφῆνον εἰς μίαν γυνῖαν

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ἀγροῦ λήγαναι τὰ
ἀδέρια, ἐκρητὸν λήγει
στὰ χυὰ τὰ ὅποια ἔτο-
ποδεύουν εἰς τὸ εἶκονο-
στάσι καὶ τὰ ἐπόχοι πα-
παρέμινον ὡς τροφήν
αὐτῶν αἰχοπροβάτων.

Τὸ δευτέρως ἐγένετο
ἀμέσως μετὰ τὸν θέρους
τὰ δευτέρως μετεφέροντο
εἰς τὸ ἀλῶνι ὅπου ἐσχυ-

3) Τί γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ματίζοντο οἱ Θερωνιές
καὶ ἀλωνίζοντο.

Ταῖ δέ μοι εἰς ἐδένοντο μέ-
θοῦρλαι.

Τὸ ἀλῶνι πῆλο κατασφρα-
σμένον ἔζω ἀπὸ τοῦ χωρίου
καὶ ἐλέγχετο καταναλισκόμενος.
Τὸ ἀλῶνι ἀνέκετο εἰς 2 π'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Αἰ. ΑΠΟΛΟΓΩΝ

ἀλωνίζον μετὰ τὴν εἰρήν
καὶ ἐν τῷ 75 ἡμερῶν,
ἀπὸ ἀρχαῶν πολυλίου μέχρι
75 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ὅλοι αὐτοὶ ἐχίνοντο
παιλαιότερον σήμερον τοιοῦτος
θερισμός καὶ ἀλωνισμός
δὲν γίνεται καθότι ἀντι-
καταστάδι διὰ συγχρόνων
θεριφοαλωνιστικῶν μηχανῶν.
Πρὸ τοῦ 1905 ὁ ἀλωνισμός

21. Τι γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ἐγένετο μέ τὰ γῶαι(ῖπποι),
 τὰ δερκίτια μετεφέρουντο
 πρὸς ἀλωνισιὸν εἰς τὸ ἀχύν
 καὶ ἡ ἐργασία αὐτῇ αὐτῶν
 οἰκονομίατος ἐλέγχο λειώμα.
 πολλοὶ ἀλωνισιὸν μέ δικαί τους
 γῶαι, ἀλλοὶ μέ ζένοι.

Κατὰ τὸν ἀλωνισιὸν δὲν
 ἐργασίαν ποιοῦντο ἀλλοὶ
 ἐργασίαν ἀκρὸς ἀπὸ τοῦ
 καρπολοῖ, καὶ τὸ δικούχι
 καὶ τὸ ζύλινο φτυάρι.

δικούχι

καρπολοῖ

ζύλινο φτυάρι

Δὲν ἐτραχανδοῦντο τραχυνδία.
 Εἰς τὸν ἀλωνισιὸν ἐλαμβάνον
 μέρος ἀνδρες καὶ γυναῖκες.
 μετέβαινον ἑκεῖ καὶ

21. Τί γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

41

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

75

ἐχάμβανον τὴν ἀμειβὴν
ὁ δεκασιὸς καὶ ὁ ἱερεὺς.
μίστρον ἦτο τὸ κίχον
22 ὀκάδες.

ὁ ἱερεὺς ἐχάμβανε ἀπὸ
ἐκαστον οἰκογενειάρχην
ἐν 17 τοιοῦτον κίχον
(22 ὀκάδας) τὸ ἴδιον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Μέ τὸν ἴδιον τρόπον
ἐδίδετο καὶ τὸ αἰλωνιοῖτικόν.
μετὰ τὸν αἰλωνιστὴν
τὸ ἄχυρον ἀπεδικεῖτο
εἰς τὴν αἰχυρῶνα ἡγε
εὗρισκετο ἐντὸς τοῦ χωρίου
πλησίον τῆς οἰκίας
τοῦ χειρῆος.

Ἡ διαλχολή τοῦ σπόρου
ἐγένετο ἀπὸ ὅλον τὸν
σίτον τῆς ἀποθήκης χωρὶς

2) Τί γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

καρρίων διακρίσιν,
ὡς καὶ ἀνωτέρω ἔχεται
ποιοῦτος δεξιότης καὶ
ἀχωνισμός σήμερον δὲν
γίνεται. Ἐχίνετο παλαιότερον.

Ὁ ἀχωνισμός μὲ τὰ γῶα
ἐπαύσεν ἀπὸ τοῦ 1905 ὅποτε
ἔκανε τὴν ἐμφάνισίν της

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΟΠΟΝ ΤΟΥΤΩΝ

ἡ πρώτη ἀχωνιστικὴ
μηχανή.

ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

Τὸ ἔθιμον τῆς πυρᾶς
διατυρεῖται εἰσέτι.

Τὸ δῖναμμα τῆς φωτιᾶς
γίνεται τὸ ἑσπέρας τῆς
Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον
συσκεντρῶνται ἀρκετοί

3). Τί γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ζύλα καὶ περὶ ἄραν 7^η
βραδυνὴν ἀνάπτεται αἱ
φωτιά. Τὴν φωτιὰν
ἀνάπτουν τὰ παῖδια.

Ἀνάπτουν φωτιὰς σὲ πολλὰ
σημεῖα τοῦ χωρίου (κατὰ
συνοικίας). Τὰ ζύλα τὰ
προσφέρουν οἱ κατοικοί.

πολλὰ δὲ τὰ κλέπτουν.
Αἱ φωτιὰς ἀπερπαδῶνται
διὰ τὴν ὕλην τῶν
κατοικῶν.

πιδού καὶ χορεύουν ὅλοι
(νέοι - γέροντες) ἄνδρες
καὶ γυναῖκες.

τραγουδοῦν γνωστὰ
δημοτικὰ τραγούδια.
καίουν καὶ παλαιούς

τροχοὺς ἀπὸ τρακτέρ,
διασκεδάζουν σχεδὸν

2) Τί γίνονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μέχρι πρωΐας.
 Ντύνονται ρούχα αποκρεα-
 τικά (Καρναβάλ) > κ.λ.π.

Στοιχεία Συλλογής

Η συλλογή του παρόντος
 λαογραφικού έθνικού έργου
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΧΑΙΡΩΝΕΙΑΝ ΔΟΗΝΩΝ
 (Κοινότης Χαϊρώνειας -
 Έπαρχίας Λεβαδείας -
 Νομού Βοιωτίας >

Έφιντίδυσαν πληροφορίες
 από τους κώτωδι γαυρχούς
 1) Παναγιώτης Ψύχας.
 Ηλικίας 70 ετών.
 Γραμματικά γνώσεις Δι' ^{ταί} Δημοτικού.
 γεννηθείς εις Χαϊρώνειαν.
 Έπαιξε γαυρικός.
 Κώτοικος Χαϊρώνειας.

3) Τί κρίνεται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-

81.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Γεώργιος Ι. Γεροκωνοσταντίδης,
Ἡλικίας 60 ἔτη.

Γραμματικαὶ γνώσεις Δ'. Τάξιν Δημοτικῆς.
Γεννηθεὶς εἰς Χαριάνειαν,
Ἐποχθελμῶν γεωργός.
Καὶ τοῖκος Χαριωνείας.

[Συλλογεύς:

Στυλιανὸς Η. Παναγιώτης
Διδάσκαλος

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο
ἀπὸ τῆς 2 - 20 Ἰανουαρίου 1970]